

VÝSKUMNÝ ÚSTAV VODNÉHO HOSPODÁRSTVA

Nábr. arm. L. Svobodu 5, 812 49 Bratislava 1

STANOVISKO

k navrhovanej činnosti/stavbe „Jelšava – Gemerské Teplice, závlaha pozemkov“ vypracované na základe jej odborného posúdenia v súlade s ustanovením § 16a ods. 3 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov

Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie, Nám. L. Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica v súlade s ustanovením § 16a ods. 3 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov listom č. OU-BB-OSZP2-2019/005446-004 zo dňa 07.02.2019 sa obrátil na Výskumný ústav vodného hospodárstva Bratislava ako odborné vedecko-výskumné pracovisko vodného hospodárstva poverené ministrom životného prostredia Slovenskej republiky výkonom primárneho posúdenia významnosti vplyvu realizácie nových rozvojových projektov na stav útvarov povrchovej vody a stav útvarov podzemnej vody vo vzťahu k plneniu environmentálnych cieľov a vydávaním stanoviska o potrebe posúdenia nového rozvojového projektu podľa § 16 ods. 6 písm. b) vodného zákona, ktorý je transpozíciou čl. 4.7 RSV, so žiadosťou o vydanie odborného stanoviska k navrhovanej činnosti/stavby „**Jelšava – Gemerské Teplice, závlaha pozemkov**“.

Súčasťou žiadosti bola súhrnná technická správa navrhovanej činnosti (vypravovaná Ing. Hrabovským). Investorom navrhovanej činnosti/stavby „**Jelšava – Gemerské Teplice, závlaha pozemkov**“ je P M, s.r.o. (Beňadická 3008/19, 851 06 Bratislava, IČO 31 721 974).

Výskumný ústav vodného hospodárstva Bratislava na základe odborného posúdenia predloženej súhrnej technickej správy k navrhovanej činnosti/stavby „**Jelšava – Gemerské Teplice, závlaha pozemkov**“ poskytuje nasledovné stanovisko:

Predmetná navrhovaná činnosť/stavba rieši zabezpečenie potrebnej vlahy doplnkovou závlahou na efektívne pestovanie krmovín na poľnohospodárskych pozemkoch južne od intravilánu mesta Jelšava a severozápadne, západne a južne od obce Gemerské Teplice. Celková zavlažovaná plocha má byť 177 ha. Doplnková závlaha sa navrhuje postrekom pomocou 11 zariadení pivotového typu. Zdrojom vody pre závlahy má byť, bud' existujúca studňa vo vlastníctve investora, alebo odber vody odberným objektom z toku Muráň, alebo voda z navrhovanej malej vodnej nádrže na toku Múrok, alebo pri nedostatku vody z týchto zdrojov sa uvažuje s výstavbou ďalších studní v areáli investora.

Z hľadiska požiadaviek súčasnej európskej legislatívy, ako aj legislatívy SR v oblasti vodného hospodárstva bolo potrebné navrhovanú činnosť/stavbu „**Jelšava – Gemerské Teplice, závlaha pozemkov**“ posúdiť z pohľadu rámcovej smernice o vode, a to vo vzťahu k dotknutým útvarom povrchovej a podzemnej vody.

Rámcová smernica o vode určuje pre útvary povrchovej vody a útvary podzemnej vody environmentálne ciele. Hlavným environmentálnym cieľom RSV je dosiahnutie dobrého

stavu vôd v spoločenstve do roku 2015 resp. 2021 najneskôr však do roku 2027 a zabránenie jeho zhoršovaniu. Členské štáty sa majú snažiť o dosiahnutie cieľa – aspoň dobrého stavu vôd, definovaním a zavedením potrebných opatrení v rámci integrovaných programov opatrení, berúc do úvahy existujúce požiadavky spoločenstva. Tam, kde dobrý stav vôd už existuje, mal by sa udržiavať.

V prípade nových infraštruktúrnych projektov nedosiahnutie úspechu pri

- dosahovaní dobrého stavu podzemnej vody,
- dobrého ekologického stavu, prípadne dobrého ekologického potenciálu útvarov povrchovej vody, alebo
- pri predchádzaní zhoršovania stavu útvarov povrchovej alebo podzemnej vody

v dôsledku nových zmien fyzikálnych vlastností útvaru povrchovej vody alebo zmien úrovne hladiny útvarov podzemnej vody, alebo keď

- sa nepodarí zabrániť zhoršeniu stavu útvaru povrchovej vody z veľmi dobrého na dobrý v dôsledku nových trvalo udržateľných rozvojových činností človeka

sa nepovažuje za porušenie rámcovej smernice o vode, avšak len v tom prípade, ak sú splnené všetky podmienky definované v článku 4.7 RSV.

Navrhovaná činnosť/stavba „**Jelšava – Gemerské Teplice, závlaha pozemkov**“ je situovaná v čiastkovom povodí Slanej. Dotýka sa dvoch útvarov podzemnej vody predkvartérnych hornín - útvaru podzemnej vody SK200280FK Puklinové a krasovo-puklinové podzemné vody Nízkych Tatier a Slovenského Rudohoria a útvaru podzemnej vody - SK200480KF Dominantné krasovo-puklinové podzemné vody Slovenského krasu (tabuľka č.1).

Útvary podzemnej vody kvartérnych sedimentov a útvary povrchovej vody sa v lokalite predmetnej navrhovanej činnosti/stavby, ani v jej dosahu nenachádzajú (najbližší útvar povrchovej vody je SKS0009 Muráň, najväčšie priblženie k nemu je cca 15 m).

a) útvary podzemnej vody

tabuľka č. 1

Čiastkové povodie	Kód VÚ	Názov VÚ	Plocha VÚ (km ²)	Stav VÚ	
				kvantitatívny	chemický
Slaná	SK200280FK	Puklinové a krasovo-puklinové podzemné vody Nízkych Tatier a Slovenského Rudohoria	3508,818	dobrý	dobrý
	SK200480KF	Dominantné krasovo-puklinové podzemné vody Slovenského krasu	598,079	dobrý	dobrý

Vysvetlivka: VÚ = vodný útvar

Predmetné posúdenie sa vzťahuje na obdobie realizácie navrhovanej činnosti/stavby „**Jelšava – Gemerské Teplice, závlaha pozemkov**“, po ukončení realizácie, ako aj na obdobie počas jej prevádzky.

Vplyv realizácie navrhovanej činnosti na zmenu hladiny útvarov podzemnej vody

Podľa predloženej súhrnej technickej správy navrhovaná činnosť/stavba „**Jelšava – Gemerské Teplice, závlaha pozemkov**“ sa týka 11-tich lokalít, ktoré bude zavlažované závlahovou sústavou - postrekom, zariadeniami pivotového typu.

Z hľadiska požiadaviek článku 4.7 RSV bolo potrebné posúdiť, či realizácia navrhovanej činnosti/stavby „**Jelšava – Gemerské Teplice, závlaha pozemkov**“ – montáž pivotov nebude mať vplyv na zmenu hladiny dotknutých útvarov podzemnej vody SK200280FK Puklinové a

krasovo-puklinové podzemné vody Nízkych Tatier a Slovenského Rudohoria a SK200480KF
Dominantné krasovo-puklinové podzemné vody Slovenského krasu.

Nakoľko navrhované lokality, na ktorých budú namontované zavlažovacie zariadenia pivotového typu, sú mimo dosahu útvarov povrchovej vody, vplyv navrhovanej činnosti na zmenu fyzikálnych (hydromorfologických) charakteristík útvarov povrchovej vody sa nepredpokladá.

Stručný popis technického riešenia navrhovanej činnosti

Poľnohospodárske pozemky južne od intravilánu mesta Jelšava a severozápadne, západne a južne od obce Gemerské Teplice sú aktívne poľnohospodársky využívané investorom. Produkcia krmovín pre živočíšnu výrobu je za súčasných podmienok závislá od prirodzených zrážok. Predmetný projekt navrhuje zvýšenie produkcie poľnohospodárskej pôdy pravidelným dopĺňaním nedostatku vody do pôdy zavlažovaním.

Doplňková závlaha sa navrhuje postrekom (prostredníctvom 11 pivotov). Závlahová sústava je navrhovaná na pravom brehu rieky Muráň. V predmetnej lokalite bolo na základe dostupných štatistických údajov, bez pedologického prieskumu, odhadnuté potrebné množstvo vody na závlahové dávky vo výške cca 500 000 m³ vody ročne.

Zdrojom vody pre závlahy by mala byť existujúca studňa vo vlastníctve investora (LV č. 852, k.ú. Jelšava na parcele reg. C č. 2283/7) s povoleným ročným odberom 50 000 m³, pričom doterajší ročný odber z uvedeného zdroja bol cca 6000 m³ na nedalekom poľnohospodárskom stredisku, ktorého prevádzkovateľom je tiež investor.

Ďalšími možnými zdrojmi vody sú:

- odber vody z toku Muráň odberným objektom na pravom brehu /odber v 20,450 rkm/. Súčasťou odberného objektu je vzdúvací objekt – Jamborov prah, tok je nad a pod odberným objektom upravený tak, aby odberný objekt neboli pri povodniach „obtečený“ a tým znehodnotený. Voda sa bude odoberať do sedimentačnej nádrže a ďalej bude zachytená v akumulačnej nádrži, odkiaľ bude priamo prečerpávaná do závlahovej sústavy,
- ďalším možným zdrojom vody bude voda akumulovaná v navrhovanej malej vodnej nádrži na potoku Múrok /odber v 0,400 rkm/,
- pri nedostatku vody z uvedených zdrojov sa uvažuje s výstavbou ďalších studní v areáli investora.

Navrhovaná činnosť spočíva v nákupe a v montáži 11 ks nových pivotových zavlažovačov:

- fixný center pivot 285 + 27 m PC225 POLY, zavlažovaná plocha má byť 17 + 2 ha,
- fixný center pivot 287 + 27 m PC290 POLY, zavlažovaná plocha má byť 22 + 3ha,
- fixný center pivot 360 + 27 m PC190 POLY, zavlažovaná plocha má byť 22 + 2 ha,
- fixný center pivot 220 + 27 m PC180 POLY, zavlažovaná plocha má byť 8 ha,
- fixný center pivot 250 + 27 m PC190 POLY, zavlažovaná plocha má byť 11 ha,
- fixný center pivot 275 + 27 m PC185 POLY, zavlažovaná plocha má byť 12 ha,
- fixný center pivot 275 + 27 m POLY, zavlažovaná plocha má byť 24 ha,
- fixný center pivot 320 + 27 m PC200 POLY, zavlažovaná plocha má byť 18 ha,
- fixný center pivot 390 + 27 m PC180 POLY, zavlažovaná plocha má byť 24 ha,
- fixný center pivot 200 + 27 m PC190 POLY, zavlažovaná plocha má byť 7 ha,
- fixný center pivot 190 + 27 m PC170 POLY, zavlažovaná plocha má byť 5 ha.

Celková zavlažovaná plocha má byť 177 ha.

Útvary podzemnej vody SK200280FK a SK200480KF

a) súčasný stav

Útvary podzemnej vody SK200280FK Puklinové a krasovo-puklinové podzemné vody Nízkych Tatier a Slovenského Rudohoria bol vymedzený ako útvary predkvartérnych hornín s plochou 3508,818 km². Na základe hodnotenia jeho stavu bol tento útvary klasifikovaný v dobrom kvantitatívnom stave a v dobrom chemickom stave.

Útvary podzemnej vody SK200480KF Dominantné krasovo-puklinové podzemné vody Slovenského krasu bol vymedzený ako útvary predkvartérnych hornín s plochou 598,079 km². Na základe hodnotenia jeho stavu bol tento útvary klasifikovaný v dobrom kvantitatívnom stave a v dobrom chemickom stave.

Hodnotenie kvantitatívneho stavu v útvarech podzemnej vody pre Plány manažmentu správneho územia povodia Dunaj (2009, 2015) bolo vykonané na základe prepojenia výsledkov bilančného hodnotenia množstiev podzemných vód a hodnotenia zmien režimu podzemných vód (využitie výsledkov programu monitorovania).

Bilančné hodnotenie množstiev podzemných vód je založené na porovnaní využiteľných množstiev podzemných vód (vodohospodársky disponibilných množstiev podzemných vód) a dokumentovaných odberov podzemných vód v útvare podzemnej vody. Využiteľné množstvá podzemných vód tvoria maximálne množstvo podzemnej vody, ktoré možno odoberať z daného zvodneného systému na vodárenské využívanie po celý uvažovaný čas explootácie za prijateľných ekologickej, technickej a ekonomickej podmienok bez takého ovplyvnenia prírodného odtoku, ktoré by sa pokladalo za neprípustné, a bez neprípustného zhoršenia kvality odoberanej vody (využiteľné množstvá vypočítané na národnej úrovni v súlade so zákonom č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach /geologický zákon/ a jeho vykonávacia vyhláška č. 51/2008 Z. z.).

Medzná hodnota dobrého kvantitatívneho stavu bola stanovená na úrovni 0,80 (podiel využívania podzemných vód < 80 % stanovených transformovaných využiteľných množstiev podzemných vód).

Hodnotenie zmien režimu podzemných vód pozostáva z hodnotenia významnosti trendov režimu podzemných vód a hodnotenia zmien režimu podzemných vód.

Postup **hodnotenia (testovania) chemického stavu** útvarov podzemnej vody na Slovensku bol prispôsobený podmienkam existujúcich vstupných informácií z monitoringu kvality podzemných vód a o potenciálnych difúznych a bodových zdrojoch znečistenia, koncepcnému modelu útvarov podzemnej vody (zahŕňajúcemu charakter prieplustnosti, transmisivitu, generálny smer prúdenia vody v útvare podzemnej vody, hydrogeochemické vlastnosti horninového prostredia obehu).

Postup hodnotenia kvantitatívneho a chemického stavu útvarov podzemnej vody je bližšie popísaný v 2. Pláne manažmentu správneho územia povodia Dunaj (2015), v kapitole 5.2 link: <http://www.vuvh.sk/rsv2/default.aspx?pn=PMSPD2>.

Predpokladané zmeny hladiny podzemnej vody v útvaroch podzemnej vody SK200280FK a SK200480KF

I. Počas realizácie navrhovanej činnosti a po jej ukončení

Vzhľadom na charakter a technické riešenie navrhovanej činnosti/stavby „**Jelšava – Gemerské Teplice, závlaha pozemkov**“, v rámci ktorej má byť na lokalite južne od intravilánu mesta Jelšava a severozápadne, západne a južne od obce Gemerské Teplice, namontovaných 11 zavlažovacích zariadení pivotového typu, vplyv realizácie predmetnej navrhovanej činnosti na zmenu hladiny podzemnej vody v útvaroch podzemnej vody SK200280FK Puklinové a krasovo-puklinové podzemné vody Nízkych Tatier a Slovenského Rudohoria a SK200480KF Dominantné krasovo-puklinové podzemné vody Slovenského krasu sa nepredpokladá.

II. Počas prevádzky/užívania navrhovanej činnosti

Počas užívania navrhovanej činnosti „**Jelšava – Gemerské Teplice, závlaha pozemkov**“ vzhľadom na technické riešenie navrhovaného spôsobu zavlažovania rozprášovaním vody prostredníctvom pivotov (pri pivotových zavlažovačoch sa rozprášovače vody dajú nastaviť tak, aby zavlažovanie bolo efektívne, dá sa nastaviť aj množstvo vody použitej na zavlažovanie na optimálnu hodnotu prostredníctvom ovládacej jednotky), možno predpokladať, že užívanie navrhovanej činnosti sa na kvantitatívnom stave dotknutých útvarov podzemnej vody SK200280FK Puklinové a krasovo-puklinové podzemné vody Nízkych Tatier a Slovenského Rudohoria a SK200480KF Dominantné krasovo-puklinové podzemné vody Slovenského krasu neprejaví. Potrebné bude zabezpečiť, aby voda do závlahového systému bola dodávaná v súlade s platným povolením na odber vody.

Záver

Na základe odborného posúdenia predloženej súhrnej technickej správy navrhovanej činnosti/stavby „**Jelšava – Gemerské Teplice, závlaha pozemkov**“, situovanej v čiastkovom povodi Slanej, v rámci ktorej má byť na lokalite južne od intravilánu mesta Jelšava a severozápadne, západne a južne od obce Gemerské Teplice, vzhľadom na technické riešenie navrhovaného spôsobu zavlažovania prostredníctvom pivotových zariadení, vplyv realizácie navrhovanej činnosti/stavby z hľadiska požiadaviek článku 4.7 rámcovej smernice o vode a zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v znení neskorších predpisov, na zmenu hladiny dotknutých útvarov podzemnej vody SK200280FK Puklinové a krasovo-puklinové podzemné vody Nízkych Tatier a Slovenského Rudohoria a SK200480KF Dominantné krasovo-puklinové podzemné vody Slovenského krasu sa nepredpokladá. Potrebné bude zabezpečiť, aby voda do závlahového systému bola dodávaná v súlade s platným povolením na odber vody. Útvary podzemnej vody kvartérnych sedimentov sa v lokalite predmetnej navrhovanej činnosti/stavby nenachádzajú.

Vplyv navrhovanej činnosti na zmenu fyzikálnych (hydromorfologických) charakteristík útvarov povrchovej vody sa nepredpokladá, nakoľko navrhovaná lokalita so závlahou pivotového typu je mimo dosahu týchto vodných útvarov.

Na základe uvedených predpokladov navrhovanú činnosť „Jelšava – Gemerské Teplice, závlaha pozemkov“ podľa článku 4.7 RSV nie je potrebné posudzovať.

Vypracoval: Výskumný ústav vodného hospodárstva Bratislava
Ing. Monika Karácsonyová, PhD.

Karác

V Bratislave, dňa 19. marca 2019

Výskumný ústav vodného hospodárstva
nábr. arm. gen. L. Svobodu 5
812 49 BRATISLAVA

22